

Nyfiken på Bror Hjorth?

PEDAGOGHANDLEDNING FÖR FÖRSKOLAN TILL ÅK 3

Denna handledning vänder sig till dig som är pedagog i förskolan eller åk f – 3 och vill arbeta med bild på egen hand. Nedan följer en introduktion till fyra av konstnären Bror Hjorths målningar. Det finns också förslag på frågor som du kan ställa till barnen när ni gemensamt tittar på bilderna samt ett förslag på skapande uppgift som ni kan göra i samband med arbetet.

Temats syfte är att ge barnen kunskap om Bror Hjorth och att de på ett lustfullt sätt ska få jobba med bildanalys och bildberättande. Tanken med det konstpedagogiska upplägget är att du varvar berättande med samtal och avslutar med eget skapande. Tänk på att när man samtalar om konst finns det inget rätt eller fel. Alla har rätt till sina funderingar. Genom att barnen i gruppen får sätta ord på sina tankar och lyssna på varandras idéer kommer nya infallsvinklar på konsten att framträda som en ensam betraktare kanske inte skulle få syn på. Som pedagog fungerar du som samtalsledare. Frågorna i handledning är tänkta som förslag för att komma igång. Kanske kommer helt andra frågeställningar att komma fram i din grupp! För att skapa ett bra samtalsklimat, tänk på att ställa öppna frågor som inte har bara ett rätt svar. Om barnen har någon faktafråga om konsten eller Bror Hjorth som du inte kan svara på så är du varmt välkommen att höra av dig till oss på Bror Hjorths Hus så ska vi försöka hjälpa till.

Hoppas du ska ha mycket nytta och nöje av handledningen,
Maria Malmberg Wallin
maria@brorhjorthshus.se

Bror Hjorths Hus

Solrosor (1924)

ATT BERÄTTA:

Konstnären Bror Hjorth (1894-1968) bodde i huset på bilden när han var liten. Huset ligger i Dalboda utanför Björklinge, ett par mil norr om Uppsala. Där bodde Bror Hjorth tillsammans med sin storebror Gösta, sin mamma Lotten och pappa Emil. Under första världskriget bodde även Anni i familjen. Anni var krigsbarn och hon bodde med Bror Hjorths familj tills kriget var slut och hon kunde åka hem till sina föräldrar. Pappa Emil var skogsvaktare och ägde också ett sågverk. Mamma Lotten hade ansvar för hemmet, gården och även för byns postkontor. Kanske är det nyckeln till postkontoret hon håller i handen.

Bror Hjorth målade tavlan när han var i Paris för att studera konst. När han kom dit 1921 var han 27 år gammal och hade längtat dit länge. Ändå målade han många bilder som föreställer hemmet och familjen i Sverige när han var där. Kanske längtade han hem? Han fick många brev från sin mamma när han bodde i Paris. I dem berättade hon om vad som hände hemma och det väckte minnen hos honom. Bror har berättat att han såg det som var speciellt med hans barndomsmiljö mycket klarare när han själv var i ett annat land. På den här tavlan har han målat huset och personerna så som han mindes dem och på ett sätt som han gillade och tyckte passade bra på bilden. Bror Hjorth försökte inte målade så att bilden såg ut som verkligheten eller ett fotografi, det behöver man inte göra när man målar.

SAMTAL OM BILDER

kan ske på olika nivåer. Börja enkelt genom att låta eleverna gemensamt beskriva vad de kan se på bilden. Ställ sedan frågor som lockar till djupare bildförståelse. Låt barnen motivera sina svar genom att fråga hur de kan se det i bilden!

ATT SAMTAL OM:

Be barnen berätta vad de kan se på bilden.

Vad har personerna på sig?

Vad är det egentligen för årstid på bilden? (Vi kan se solrosor framför huset, snö på taket och runt solrosorna. På vänster sida i bilden finns ett träd med gula löv, alla andra träd tappat sina blad.)

Vart tror ni mamman och pappan är på väg?

Är de på väg till samma ställe eller ska de åt var sitt håll?

Vad gör Anni egentligen? Ska hon gå ut eller in?

Vart tror ni hunden och katten är på väg?

Familj med katt (1926)

ATT BERÄTTA:

Bror Hjorth bodde i Paris i ungefär tio år. Han fick lektioner i skulptur av en äldre fransk konstnär som hette Antoine Bourdelle. Trots att han egentligen tänkte bli skulptör gjorde han många målningar under tiden i Paris. Dom visade han inte för någon lärare, utan han målade bara som han själv ville. Bror tyckte att bra målningar skulle se platta ut, lika platta som duken, träskivan eller papperet de är målade på, och inte försöka efterlikna verklighetens tredimensionalitet. Man kan nästan föreställa sig att personerna är platta som klippdockor och lagda på bakgrund i den här bilden.

När Bror först kom till Paris hade han svårt för att prata franska, han hörde också dåligt för han hade en hörselskada, och han kände sig nog lite ensam. Han målade flera tavlor som handlade om olycklig kärlek. Men 1925 träffade han Tove Friis, som kom från Danmark. De blev kära i varandra och gifte sig efter ett par år. Den här bilden är målad en tid innan de gifte sig. Den visar dem tillsammans med Bror Hjorths katt Salomo. Han var en långhårig angorakatt med gula glödande ögon.

ATT SAMTALA OM:

Fråga barnen vad de kan se på tavlan.

Vad gör personerna? Titta vad det finns runt omkring människorna och katten. Vad är det för plats? Ser det ut som Paris eller kanske någon annanstans? Vad tycker du det ser ut att vara för årstid?

Det är väldigt stor skillnad i storlek mellan Tove och Bror på tavlan. Bror Hjorth målar ofta sig själv som stor och lite klumpig vid den här tiden. Ser du att han har en rosett i halsen? Det var modernt att ha en sådan när man var konstnär, det kallas för en konstnärskravatt.

Titta på personernas fötter och kattens tassor. Tror du de kliver på varandra eller varför har Bror Hjorth målat så?

Vilda indianer vid Långsjön (1941)

ATT BERÄTTA:

1930 flyttade Bror Hjorth och Tove tillbaka till Sverige. Sonen Ole föddes på sommaren samma år. På bilden har Bror målat Ole som indian med fjädrar på huvudet. Runt omkring sig har han sina vänner och de leker tillsammans. Kvinnan som sitter vid elden är Tove.

Ser ni att det är en sjö och skog på bilden? Platsen finns på riktigt och ligger strax utanför Björklinge där Brors mamma och pappa bodde vid den här tiden. Bror fick en sommarateljé där. Det är det röda huset högst upp i bilden. När Bror Hjorth målade bilden hade han och hans familj flyttat till Uppsala. Ett par år senare skulle de bygga det hus som nu är museet Bror Hjorths Hus.

ATT SAMTALA OM:

Fråga barnen vad de kan se på bilden.

Vad ser det ut att vara för slags plats? Vilken årstid är det?

Vad tror du Ole och hans vänner gör när de leker? Har ni lekt en liknande lek någon gång? Leker alla personer på bilden tillsammans eller är det någon/några som inte är med?

Vad tycker du ser ut att vara närmast i bilden? Vad är längst bort?

Om du vill kan ni prata lite om avstånd i bilden. Hur man kan se att något är långt bort eller nära i en bild.

ATT SAMTALA OM:

Vad kan ni se i bilden?

Vilka födelsedagspresenter kan du se i bilden?

Vad finns det utanför fönstret?

Vad tror du Ole spelar?
Brukar någon spela musik för dig när du fyller år?

En rolig sak med bilden är att Bror Hjorths målat Hjort Anders tre gånger på bilden. Kan du hitta honom?

Mästaren hyllas (1946)

ATT BERÄTTA:

Redan när Bror Hjorth var i Paris målade han tavlor föreställande spelmän. Han tyckte mycket om folkmusik. Bäst gillade han fiolmusik och han spelade också lite själv. Den här målningen föreställer den spelman han tyckte var allra bäst, nämligen mästerspelmannen Hjort Anders. Att spela fiol var hans jobb.

Målningen visar när Hjort Anders fyller 80 år och det är Bror och Ole som kommer för att gratulera honom. Ole spelar och Bror håller i en present. Bror och Hjort Anders var goda vänner och Bror har gjort flera konstverk som föreställer honom. (De båda är inte släkt fast de heter Hjort båda två). Hjort Anders blev också Oles fiollärare. Han sov ofta över i familjens hus i Uppsala och ville lära Ole allt han kunde så Ole också skulle bli en mästare. Och det blev han, Ole Hjorth har varit musiker och musiklärare hela livet.

Eget skapande

Bilderna ni tittat på föreställer händelser och personer ur Bror Hjorths liv, vänner och familjemedlemmar. Bror sa en gång att han bara kunde måla det han älskade.

Barnens uppgift blir att måla en bild som föreställer någon eller något de tycker om. Låt dem börja med att skissa med kol eller krita för att sedan måla med färg när skissen är färdig.

Visa gärna lite enkelt hur man kan måla genom att göra det själv medan du berättar uppgiften. På så vis blir barnen bekanta med både materialet ni ska använda och med uppgiften. Tänk bara på att inte måla en färdig och perfekt bild. Blir din bild "för bra" riskerar du att skapa prestationsångest och kväva barnens kreativitet då de kanske bara vill måla likadant som du. Tanken är att du ska inspirera fantasin. Ett tips är att ge många fler idéer i tal än det du faktiskt målar. Påminn också om att vi har sett platser och årstider på Bror Hjorths bilder. Uppmuntra barnen till att själva skapa platser och tidpunkter i sina bilder!

Det är bra att ha den skapande uppgiften i direkt anslutning till att ni tittat på bilderna, då intrycken kan hjälpa barnen att hitta egen inspiration. Målsättningen med det egna skapandet är att barnen får berätta med bild på sitt eget vis. Liksom i samtalet om konsten finns det inget rätt eller fel sätt att skapa. Alla gör som de vill. Undvik att prata om bilder med bedömande termer som fint eller fult. Försök hålla både ditt och barnens samtal kring vad bilder berättar.

Avsluta med att samla barnen runt de färdiga bilderna och låt var och en berätta vad deras bild föreställer. Återknyt till uppgiften om att de målat något/några de tycker om.

MATERIAL

- Tjockt papper (gärna växtpapper eller blågrått växtpresspapper)
- Kol eller någon annan krita
- Penslar
- Temperafärger (vattenfärger)

LÄNKAR

Bilder och folder
[Klicka här för att ladda hem allt material](#)

Bror Hjorths Hus hemsida
brorhjorthshus.se

TIPS!

Sök efter Ole Hjorth och/ eller Hjort Anders på Spotify eller YouTube och lyssna när de spelar och hur folkmusiken låter!

Bror Hjorths Hus

NORBYVÄGEN 26 752 39 UPPSALA 018-567030
WWW.BRORHJORTHSHUS.SE